

PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA ASOSLARI

Zikirayeva Saidaxon Saidikromovna

Kalit soʻzlar: *pedagogika, psixologiya, taʼlim, taʼsir, rivojlanish, taraqqiyot, tadqiqot, maqsad, faoliyat.*

KIRISH

Pedagogik psixologiya - taʼlim va tarbiya muammolarini tadqiq qiladigan psixologiya sohasi. U shaxsning maqsadga muvofiq rivojlanishini, bilish faoliyatining va insonda ijtimoiy ijobiy sifatlarni tarbiyalashning psixologik muammolarini oʻrganadi. Pedagogik psixologiya maqsadi — shartsharoit va boshqa psixologik omillardan kelib chiqqan holda oʻqitishning oqilona rivojlantiruvchi taʼsirini kuchaytirishdir. Pedagogik psixologiya XIX-asrning 2-yarmida vujudga kelgan. Eksperimental psixologiya tadqiqotchilari Pedagogik psixologiya rivojiga katta hissa qoʻshganlar. Pedagogik psixologiya fan sifatida taraqqiy etishida oʻsha davrda yuzaga kelgan psixologik yoʻnalishlar ham turtki berdi.

Pedagogik psixologiya — bu taʼlim va tarbiya jarayonida yuzaga keladigan psixologik qonuniyatlar, xususiyatlar va qonunlarni oʻrganadigan fan. U oʻquvchilarning psixologik xususiyatlarini, ularning bilim olish, rivojlanish va tarbiya jarayonlarini tahlil qiladi. pedagogik psixologiya fani taʼlim va tarbiyaning shaxsiga samarali taʼsir etuvchi omillari, qonuniyatlari va mexanizmlarini oʻrganadi. Uning diqqat markazida bilimlarni oʻzlashtirish, oʻquvchi shaxsni har tomonlama shakllantirish jarayoni turadi. Turli ijtimoiy tajribalarning qonuniyatlarini va u individning tajribasiga aylanishi jarayonini yoritib berishdan iboratdir. Bolani shaxs sifatida shakllantirish, tarbiyalash, tarbiya vositalari, usullari pedagogika faniga taalluqli boʻlsa, bola psixikasining paydo boʻlishi, rivojlanishi va rivojlantirish xususiyatlari, qonuniyatlari psixologiya faniga taalluqlidir.

Pedagogik psixologiya vazifalari

- Oʻquvchilarning yosh va rivojlanish xususiyatlarini oʻrganish.
- Taʼlim va tarbiya jarayonida psixologik qonuniyatlarni aniqlash.
- Oʻquvchilarning psixologik xususiyatlariga mos taʼlim metodlarini ishlab chiqish.
- Rivojlanishdagi muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etishga yordam berish.
- Oʻqituvchi va oʻquvchi oʻrtasidagi psixologik munosabatlarni yaxshilash.

Pedagogik psixologiya asosiy tushunchalari

Rivojlanish: Shaxsning jismoniy, aqliy, emotsional va ijtimoiy oʻzgarishlari

Oʻrganish :Yangi bilim, koʻnikma va odatlarni hosil qilish jarayoni.

Motivatsiya : Taʼlim jarayonida oʻquvchining faoliyatga boʻlgan ichki turtkisi.

Diqqat: Muhim maʼlumotlarga eʼtibor qaratish qobiliyati.

Xotira: Olingan maʼlumotlarni saqlash va qayta tiklash qobiliyati.

Aqliy faoliyat: O‘ylash, mulohaza yuritish, muammolarni hal qilish jarayoni.

Yosh xususiyatlari va pedagogik psixologiya

- Bola yoshidagi xususiyatlar: o‘yin orqali o‘rganish, qisqa diqqat davomiyligi, emotsional o‘zgaruvchanlik.

- O‘rta maktab yoshidagi xususiyatlar: tushuncha va fikrlash rivojlanishi, mustaqillik hissi.

- O‘smirlik davri: o‘zini anglash, shaxsiy identifikatsiya, ijtimoiy munosabatlar muhimligi.

- Yosh kattalardagi xususiyatlar: mustaqil fikrlash, mas’uliyat hissi.

Ta’lim jarayonida pedagogik psixologiyani qo‘llanilishi

- O‘quvchilarning individual psixologik xususiyatlarini hisobga olish.

- Ta’lim metodlarini yoshga va rivojlanish darajasiga moslashtirish.

- Motivatsiyani oshirish uchun turli usullarni qo‘llash.

- Diqqat va xotirani rivojlantirish mashqlari.

- Emotsional holat va stressni boshqarish usullari.

- O‘quvchilar orasida ijtimoiy moslashuvni yaxshilash.

XULOSA

Pedagogik psixologiya ta’lim va tarbiya jarayonlarini yanada samarali qilish uchun zarur bo‘lgan psixologik bilimlarni beradi. Bu fan o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olib, ularning shaxs sifatida rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga yordam beradi.